

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІННИЦЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

17 січня 2018 року

№ 01 - рш

Справа № 06-26.20.2/124-12

м. Вінниця

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 06-26.20.2/124-12 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю “АГРОДАР-БАР” (23032, Вінницька обл., Барський р-н, с.Міжлісся, вул. Лісова, 2. Ідентифікаційний код 35599189) законодавства про захист економічної конкуренції та подання третього відділу досліджень і розслідувань від 13.12.2017 № 03-211,

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.12.2012 № 126-рк розпочато розгляд справи № 06-26.20.2/124-12 за ознаками порушення товариством з обмеженою відповідальністю “АГРОДАР-БАР” законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого:

- пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України “Про захист економічної конкуренції” - зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із зберігання зерна шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

- частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України “Про захист економічної конкуренції” - зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

- пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції” – зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із зберігання зерна, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи встановлено наступне.

Товариство з обмеженою відповідальністю “АГРОДАР-БАР” (далі - ТОВ “АГРОДАР-БАР”, Товариство) є юридичною особою з дня його державної реєстрації (дата проведення державної реєстрації 15.08.2008, свідоцтво про державну реєстрацію № 577979 від 15.08.2008 серія А00).

Місцезнаходження юридичної особи: 23032, Вінницька обл., Барський р-н, с.Міжлісся, вул. Лісова, 2. Ідентифікаційний код юридичної особи 35599189.

Відповідно до статуту ТОВ “АГРОДАР-БАР” здійснює діяльність на ринку послуг із зберігання зерна та є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції".

Статтею 24 Закону України «Про зерно та ринок зерна в Україні» (далі – Закон) передбачено, що зерно підлягає зберіганню у зернових складах. Власники зерна мають право укладати договори складського зберігання зерна на зберігання зерна у зернових складах з отриманням складських документів на зерно.

Статтею 26 Закону передбачено, що за договором складського зберігання зерна зерновий склад зобов'язується за плату зберігати зерно, що передане йому суб'єктом ринку зерна. Договір складського зберігання зерна укладається в письмовій формі. Договір складського зберігання зерна є публічним договором, типова форма якого затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2003 № 510.

Протягом 2012-2013 маркетингового року Товариство діяло на ринку послуг із зберігання зерна на підставі отриманого сертифікату відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки.

Послуги зернових складів із зберігання зерна включають в себе діяльність з приймання зерна, очищення, сушіння, охолодження, зберігання, відвантаження та інші послуги, які надаються сертифікованим зерновим складом.

Однак, уклавши договори складського зберігання зерна із зерновим складом, покладавачі можуть отримувати не весь перелік послуг, які зазначені у вказаному договорі, а в залежності від потреби.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі-Методика), досліджено ринок послуг із зберігання зерна.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ТОВ «АГРОДАР-БАР». Товариство отримало сертифікат відповідності, який засвідчує, що послуги із зберігання зерна та продуктів його переробки, які воно надає, відповідають правилам і технічним умовам, що встановлені Технічним регламентом зернового складу, затвердженим наказом Міністерства аграрної політики України від 15.06.2004 № 228, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.07.2004 за № 835/9434 (далі – Технічний регламент).

Відповідно до Технічного регламенту новозбудовані і виробничі будівлі і споруди повинні бути розташовані на території зернового складу з урахуванням: потоковості технології приймання, зважування, розміщення і відвантаження зернових культур; найкоротших шляхів передачі зерна від приймальних пристроїв у зерносховища, а з них – на його відвантаження та ін.(пункт 5.2).

Відповідно до Технічного регламенту інженерні споруди і мережі зернового складу мають відповідати конкретним вимогам (пункт 5.3), зокрема вимоги до автомобільних проїздів та залізничних колій.

Тобто, Технічним регламентом передбачено вимоги, необхідні для приймання, розміщення і відвантаження зерна і які враховано при сертифікації зернового складу.

Протягом 2012-2013 маркетингового року Товариство діяло на ринку послуг із зберігання зерна на підставі отриманого сертифікату відповідності послуг із зберігання зерна та продуктів його переробки:

- № 5115, який дійсний з 07.06.2012 до 06.06.2013. Сертифікована місткість зерносховища – 65000 тонн.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Зберігання зерна – комплекс заходів, які включають приймання, доробку, зберігання та відвантаження зерна.

Споживачами послуг зернових складів є суб'єкти господарювання, які уклали договори складського зберігання зерна із зерновим складом та користуються послугами

сертифікованого зернового складу. В договорі вказується весь перелік послуг, які надає сертифікований зерновий склад та їх вартість. Договори складського зберігання зерна укладаються на маркетинговий рік.

Для одних поклаждовців важливим є частина комплексу послуг сертифікованого складу, які необхідні до моменту продажу зерна на зерновому складі, а для інших - сукупність окремих послуг, які необхідні до моменту відвантаження зерна із зернового складу.

Так, для сільськогосподарських підприємств – виробників зерна або власників зерна, які його придбали до розміщення на зерновому складі, важливими є послуги сертифікованого складу з приймання, доробки, зберігання зерна, тобто послуги необхідні до моменту продажу зерна. У той же час у них немає необхідності та потреби в отриманні послуг Товариства після продажу зерна, зокрема, зберігання зерна, відвантаження зерна, зважування, користування під'їзними коліями інші.

Для тих, хто планує купувати зерно, яке вже перебуває на зерновому складі є потреба в отриманні наступних послуг сертифікованого зернового складу і які є необхідними до моменту відвантаження зерна (зберігання, відвантаження, зважування, користування під'їзними коліями), оскільки в набувача права власності на зерно не має необхідності в отриманні послуг з приймання зерна (зерно вже знаходиться на зерновому складі), доробці зерна (зерно вже очищено та висушено шляхом доведення якісних показників до нормативних).

Уклавши договори складського зберігання зерна із ТОВ "АГРОДАР-БАР" поклаждовці можуть отримували перелік послуг, які надає Товариство, залежно від потреби.

При цьому, кожна складова послуг із зберігання зерна має свою ціну.

Відповідно до пункту 5.1 Методики, у процесі визначення товарних меж ринку послуг із зберігання зерна встановлено, що існує два ринки:

1. Послуги із зберігання зерна, які отримують первинні поклаждовці зерна, зокрема: приймання та оформлення складських квитанцій, первинна доробка (очистка, сушіння), зберігання зерна, тобто послуги необхідні до моменту продажу зерна, яке знаходиться на зерновому складі.

2. Послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклаждовці, зокрема: зберігання зерна, відвантаження зерна на автомобільний або залізничний транспорт (зважування на залізничних (автомобільних) вагах, користування під'їзними коліями, тобто послуги необхідні до моменту його відвантаження із зернового складу).

Тобто, послугами із зберігання зерна сертифікованого зернового складу Товариства користуються дві категорії споживачів: первинні поклаждовці – суб'єкти господарювання, які завозять зерно на зерновий склад (виробники зерна, інші), та вторинні поклаждовці – покупці зерна, в т. ч. зернотрейдери (великі компанії, які закупають зерно у виробників та здійснюють його продаж).

Товариство конкурує з іншими суб'єктами господарювання на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують первинні поклаждовці, зокрема з тими, які найближче розташовані від Товариства: ТОВ "ЕРА ГРЕЙН" потужністю 32,250 тис. тонн (приблизна відстань до зернового складу Товариства – до 1 км), ТОВ "Хліб Жмеринщини" потужністю 59,0 тис. тонн (приблизна відстань до зернового складу Товариства – 30 км), ТОВ "Елеваторна компанія "Кряж" потужністю 25,0 тис. тонн (приблизна відстань до зернового складу Товариства – 30 км).

Послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклаждовці, включають комплекс операцій – зберігання зерна (з моменту купівлі зерна до моменту його відвантаження), відвантаження зерна (подача вагонів під'їзними коліями (користування під'їзними коліями), зважування вагонів та власне відвантаження зерна). При відвантаженні зерна на автомобільний транспорт – зберігання зерна (з моменту купівлі зерна до моменту його відвантаження), відвантаження зерна (зважування та насип зерна на автомобілі). Суб'єкт

господарювання, який зберігає зерно на зерновому складі і має намір відвантажити зерно може отримати цю послугу лише на тому зерновому складі, де зберігається його зерно.

Суб'єкт господарювання може не відвантажувати зерно не маючи необхідності (наприклад, у випадку переоформлення права власності на зерно на іншого суб'єкта господарювання).

Згідно з інформацією ТОВ "АГРОДАР-БАР" у 2012-2013 маркетинговому році 24 суб'єктів господарювання були первинними покладавцями Товариства, а 9 суб'єктів господарювання - вторинними покладавцями.

Перелік первинних покладавців ТОВ "АГРОДАР-БАР": ТОВ "НЕСТ-Агробуд", ТОВ "Платани", ТОВ "Курланд", ФГ "Явір", ТОВ "Династія", ПАФ "Вікторія", ТОВ "УкрАгро", ТОВ "Агро-ВІМ", ПСП "Вікторія", ПП "Дружба народів", ФГ "Шарм-ОМ", ФГ "Надія", ФГ "Рожепське", ФГ "Господар-С", ПАТ "Браїлівське", ПП "Бонас", ТОВ "КРОК-ПЛЮС", ФГ "Смед Тверстед", ПАТ "Гніванське ХПП", ФГ "Янтарне-2007", ТОВ "Подільська аграрна виробнича група", ФГ "Косиковецьке Д", ТОВ "Правнича компанія справа", ТОВ "СТІОМІ-Холдінг".

Перелік вторинних покладавців Товариства: ТОВ "Кернел-Трейд", ТОВ "АСТІ" (Україна), ТОВ "СІЕйчЕс Україна", ТОВ "ОЛАМ Україна", ТОВ "Гермес-Трейдінг", ТОВ "Мініс", ТОВ "Українсько-польське підприємство Євромед", ТОВ "Світагро", ТОВ "Астон-Агро".

Первинні покладавці отримували наступні послуги із зберігання зерна: приймання, очистка, сушіння, зберігання, переоформлення права власності на зерно.

Вторинні покладавці отримували наступні послуги із зберігання зерна: зберігання, зважування на залізничних (автомобільних) вагах, користування під'їзними коліями, відвантаження на залізничний транспорт або автомобільний.

Тобто, споживачі послуг із зберігання зерна, які отримують первинні та вторинні покладавці Товариства, є різними (крім зберігання).

Таким чином, послуги із зберігання зерна, які отримують первинні покладавці, та послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, є окремими послугами.

Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище Товариства, є послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці. Покладавець не може перейти від споживання даної послуги до споживання іншої. Замінників даній послугі не має.

Інструкція про ведення обліку й оформлення операцій із зерном і продуктами його переробки на хлібоприймальних та зернопереробних підприємствах затверджена наказом Мінагрополітики від 13.10.2008 № 661, зареєстрована у Міністерстві юстиції України 18.11.2008 за № 1111/15802 (далі – Інструкція), встановлює процедуру ведення обліку й оформлення операцій із зерном і продуктами його переробки (далі - зерно) на елеваторах, хлібних базах, хлібоприймальних, борошномельних і комбикормових підприємствах (далі - підприємства) незалежно від їх форм власності.

Пунктом 1.10 Інструкції визначено, що при видачі зерновим складом партії зерна виконуються ряд організаційно-технологічних операцій, зокрема:

власник зерна (уповноважена ним особа) подає заяву щодо його витребування та пред'являє складські документи на зерно, яке він бажає забрати зі складу;

оформлюються пропуск, транспортні документи всіх видів (ТТН, коносамент, залізничні накладні);

бухгалтерія оформляє акт-розрахунок за фактичними показниками якості і перевіряє правильність проведених розрахунків за надані зерновим складом послуги та їх сплату.

Частиною 2 Інструкції визначено порядок переоформлення зерна від одного власника іншому.

Перед переоформленням зерна перший власник повинен повністю розрахуватися з підприємством за послуги з приймання, очищення, сушіння та зберігання зерна, вирішити питання щодо використання побічних продуктів і відходів, що належать йому.

Переоформлення зерна від одного власника іншому проводиться в їх присутності або в присутності уповноважених ними осіб згідно з заявою власника про переоформлення.

До заяви додаються складські документи і доручення, видається наказ керівника зернового складу (форма N 16), складається акт приймання-передавання зерна, який підписується в тристоронньому порядку (перший власник зерна, новий власник зерна і керівник зернового складу), оформляється договір складського зберігання зерна з новим власником.

Таким чином, суб'єкт господарювання, який зберігає зерно на зерновому складі, і має намір відвантажити зерно може отримати цю послугу лише на тому зерновому складі, де зберігається його зерно. Отримання вторинними поклажодавцями послуг із зберігання зерна в іншому місці є неможливим.

Отже, товарними межами ринку є послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці.

Територіальні (географічні) межі ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці.

ТОВ «АГРОДАР-БАР» надає послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, в межах території власного зернового складу, який розташований в населеному пункті с. Міжлісся Барського району Вінницької області.

Встановлено перелік послуг сертифікованих зернових складів, які неможливо отримати за межами зернового складу. Враховуючи, що власник зерна зберігає зерно за укладеним договором, відповідно послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, можуть бути надані тому суб'єкту господарювання, який зберігає дане зерно на зерновому складі і поза території складу цю послугу отримати неможливо.

Придбання вторинними поклажодавцями послуг із зберігання зерна поза межами місця, визначеного зерновим складом для надання цієї послуги, є неможливим.

Так, ТОВ «Гермес-Трейдінг» листом від 16.07.2014 повідомлено територіальне відділення, що після придбання зерна шляхом переоформлення права власності на зерно отримання послуги із зберігання зерна, його відвантаження (користування під'їзними послугами, зважування та інші послуги) у іншого сертифікованого зернового складу відносно даного ж зерна можливе лише після відвантаження на інший зерновий склад, оскільки ТОВ «Гермес-Трейдінг» не відомі випадки, коли б один сертифікований зерновий склад надавав послуги на території іншого сертифікованого зернового складу.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, є територія с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад ТОВ «АГРОДАР-БАР».

Часовими межами ринку визначено 2012-2013 маркетинговий рік.

Бар'єри вступу на ринок послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці.

Бар'єри вступу на ринок – обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є:

- обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;
- адміністративні обмеження;
- економічні та організаційні обмеження;
- екологічні обмеження;
- нерозвиненість ринкової інфраструктури;
- інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

У Вінницькій області валовий збір зернових та зернобобових культур в 2012 році склав 3,0 млн. тонн, проте потужності зберігання в області становили близько 2,0 млн. тонн. В територіальних межах Вінницької області станом на 26.10.2017 65 зернових складів надають послуги із зберігання зерна загальною потужністю близько 3 млн. тонн, в т. ч. *послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці*. В територіальних межах Вінницької області урожай 2016 року становив більше 6 млн.тонн. Зазначене свідчить про наявність попиту на послуги із зберігання зерна, які отримують первинні поклажодавці зерна. Придбання вторинними поклажодавцями послуг із зберігання зерна поза межами місця, визначеного зерновим складом для надання цієї послуги, є неможливим.

Для будівництва нового елеватора (зернового складу) із сучасним обладнанням необхідні значні фінансові витрати (більше 1 млн. доларів США). У зв'язку з чим суб'єкти господарювання мають певні ризики, що може бути бар'єром для вступу суб'єкта господарювання на ринок послуг із зберігання зерна, які отримують первинні поклажодавці зерна та відповідно на ринок послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці.

Отже, територіальним відділенням встановлено, що кожний із суб'єктів господарювання, що надавав послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, протягом визначених часових меж, надавав їх у різних територіальних (географічних) межах, а відтак, не можуть вважатися конкурентом один одному та фактично кожний із них є суб'єктом господарювання, що має ознаки суб'єкта господарювання, що займає монополіне (домінуюче) становище на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, у межах території, на якій розташований зерновий склад суб'єкта господарювання.

У визначених територіальних межах – у межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад Товариства, послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, надаються лише ТОВ “АГРОДАР-БАР”.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, суб'єкт господарювання займає монополіне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

Таким чином, в результаті проведеного дослідження визначено, що відповідно до частини 1 статті 12 Закону України “Про захист економічної конкуренції” протягом 2012-2013 маркетингового року ТОВ “АГРОДАР-БАР” займало монополіне становище на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні поклажодавці, в межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад ТОВ “АГРОДАР-БАР” з часткою 100 відсотків.

В 2012-2013 маркетинговому році вартість *послуг із зберігання зерна, які отримували первинні та вторинні поклажодавці* (зберігання зерна, відвантаження зерна автотранспортом, зважування на залізничній вазі, користування під'їзними коліями), які надаються ТОВ “АГРОДАР-БАР” була найвищою в порівнянні із аналогічними послугами у найближче розташованих сертифікованих зернових складів. Крім того, вартість послуг із зважування на залізничній вазі та користуванні під'їзними коліями була однією з найвищих серед сертифікованих зернових складів Вінницької області.

Таблиця № 1

№ з/п	Найменування послуги 2012-2013 маркетинговий рік	ТОВ "Агродар – Бар"	ТОВ "Хліб Жмеринци ни"	ТОВ "Ера Грейн"	ТОВ "Елеваторна компанія "Кусто Агро" (Жмеринка)
1	Зберігання, грн./т-дн	0,73-0,87	0,69-0,80	0,63-0,76	0,66
2	Зберігання в осінньо-зимовий період (з 15 вересня по 31 березня), грн./т-дн	0,21	відсутня	відсутня	відсутня
3	Відвантаження на автотранспорт, грн./т	55,0	51,00	33,52-36,28	40,00
4	Зважування на залізничній вазі,	500,00	163,20	Відсутні ваги	4,0 – (1 тонна)

	грн./вагон (грн./тонну)				або приблизно 250 грн. за вагон
5	Користування під'їзними коліями (підтягування залізничного вагона), грн./вагон	250	83,92	Відсутні колії	Відсутня плата

Вартість відвантаження ТОВ "АГРОДАР-БАР" зерна на залізничний транспорт в 2012-2013 маркетинговому році становила 55 грн/тонну.

Питома вага вказаних послуг в структурі отриманого доходу ТОВ "АГРОДАР-БАР" в 2011-2012 маркетинговому році становить: відвантаження (11,8 %), зважування на залізничній вазі (0,75%), користування під'їзними коліями (0,6 %).

Питома вага вказаних послуг в структурі отриманого доходу Товариством у період 2012-2013 маркетингового року становить: відвантаження (27,0 %), в т. ч. відвантаження у вихідні дні та неробочий час (11,9 %), зважування на залізничній вазі (2,9 %), користування під'їзними коліями (1,5 %).

Наведені дані свідчать про зміну в 2012-2013 маркетинговому році структури отриманого доходу від надання послуг ТОВ "АГРОДАР-БАР". В цей період стрімко зросли доходи від відвантаження зерна (у 2,3 рази), зважування на залізничній вазі (у 3,9 рази) та користування під'їзними коліями (у 2,5 рази).

Формування вартості послуг із зберігання зерна, які отримують первинні та вторинні покладавці, ТОВ "АГРОДАР-БАР" здійснюється самостійно.

Аналіз калькуляцій вартості послуг із відвантаження, зважування на залізничній вазі та користування під'їзними коліями на 2012-2013 маркетинговий рік показав, що вартість вказаних послуг сформовано на підставі запланованого бюджету доходів і витрат на 2012-2013 маркетинговий рік.

В результаті аналізу складових планових калькуляцій вартості послуг із відвантаження, зважування на залізничній вазі та користування під'їзними коліями виявлено, що витрати по статті "Електроенергія" суттєво завищено (в 2,4 рази).

ТОВ "АГРОДАР-БАР" надано наступну інформацію щодо нормативів по електроенергії (кВт) на 1 тону продукції при наданні послуг сертифікованим зерновим складом (таблиця № 2):

Таблиця № 2

Найменування послуги	Культура							
	пшениця	ячмінь	соняшник	кукурудза	соя	рапс	Інші культури	зернові
приймання	1,79	1,79	0,85	2,27	0,85	0,85	1,79	1,79
сушка	1,05	1,15	0,94	0,74	0,84	0,94	1,05	1,08
очистка	0,95	0,95	1,79	0,38	1,79	1,79	0,95	0,95
зберігання	0,66	0,47	0,19	0,85	0,19	0,19	0,66	0,59
відгрузка	3,88	3,88	1,99	3,67	3,67	3,67	3,88	3,88

Однак, розрахунків зазначених нормативів ТОВ "АГРОДАР-БАР" не надано.

У плановому бюджеті доходів і витрат на 2012-2013 маркетинговий рік загальні витрати по електроенергії заплановано на загальну суму 1329169 грн., що в 2,4 рази перевищують фактичні показники. Фактичні витрати Товариством електроенергії за 2012-2013 маркетинговий рік становлять 567600,00 грн. (оборотом сальдова відомість по рах. 233, 92). Слід зазначити, що Товариством фактично прийнято зернових та інших культур протягом визначених часових меж загалом в кількості 154 844 тонни (в 1,6 рази більше запланованого) проти запланованої кількості – 94 800 тонн.

Обґрунтування запланованих витрат статті "Електроенергія" в сумі 1329169 грн. із підтверджуючими документами ТОВ "АГРОДАР-БАР" не надано.

Завищення статті "Електроенергія" в планових калькуляціях на послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, призвело до завищення вартості вказаних послуг.

Всі статті витрат планового бюджету доходів і витрат на 2012-2013 маркетинговий рік розподілені на одиницю послуги пропорційно планових обсягів надання послуг.

Такий підхід ТОВ “АГРОДАР-БАР” до формування тарифів призводить до необґрунтованого встановлення вартості послуг, оскільки кожна послуга, що надається сертифікованим зерновим складом, передбачає прямі витрати, які безпосередньо пов'язані з цією послугою, загальновиробничі та адміністративні витрати.

Наказом Міністерства Фінансів України від 31.12.1999 № 318, зареєстрованого в Мінюсті України 19.01.2000 за № 27/4248, затверджено Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 (далі – Стандарт 16).

Норми Стандарту 16 застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності).

Стандартом 16 визначено, що собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат.

Об'єкт витрат - продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат.

До виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Прямі витрати - витрати, що можуть бути віднесені безпосередньо до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

До складу прямих матеріальних витрат включається вартість сировини та основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції, купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, допоміжних та інших матеріалів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу прямих витрат на оплату праці включаються заробітна плата та інші виплати робітникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

До складу інших прямих витрат включаються всі інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема відрахування на соціальні заходи, плата за оренду земельних і майнових паїв, амортизація.

В ході розгляду справи також встановлено, що в осінньо-зимовий період ТОВ “АГРОДАР-БАР” стягувалася додаткова плата за послугу із зберігання зерна в розмірі 0,21 грн./тонно-день (2012-2013 маркетинговий рік).

Основною підставою для введення ТОВ “АГРОДАР-БАР” додаткової послуги із зберігання зерна в осінньо-зимовий період є, як стверджує Товариство, проведення активного вентилявання зерна та відшкодування витрат по електроенергії (0,90 грн./тонно-місяць), які несе ТОВ “АГРОДАР-БАР” при наданні цієї додаткової послуги.

Разом з тим, ТОВ “АГРОДАР-БАР”, розраховуючи вартість основної послуги із зберігання зерна, уже заплановано проведення робіт по збереженню зерна для підтримання його якості, в т. ч. відшкодування витрат по електроенергії від 0,18 до 0,81 грн/тонно-місяць та інших витрат, пов'язаних із зберіганням зерна.

Саме той факт, що фактичні витрати ТОВ “АГРОДАР-БАР” по електроенергії за 2012-2013 маркетинговий рік в 2,4 рази менше запланованих при розрахунку вартості всіх послуг із зберігання зерна, свідчить про те, що при наданні основних послуг із зберігання зерна ці витрати були відшкодовані, а вартість зазначених послуг було завищено за рахунок завищення статті "Електроенергія".

Пунктом 4.3 договору складського зберігання передбачено, що у разі необхідності надання додаткових послуг із зберігання продукції для уникнення псування і втрати її якості, Зерновий склад повідомляє про це покладавця, а покладавець при цьому погоджується відшкодувати зерновому складу їхню вартість.

Пунктом 4.5 договору складського зберігання передбачено, що якщо протягом строку зберігання продукції зерновий склад здійснює роботи, спрямовані на підтримання та

збереження якості продукції, то протягом 3 (трьох) робочих днів по закінченню таких робіт зерновий склад повідомляє про це поклажодавця, та зобов'язаний надіслати поклажодавцю копію акту проведених робіт по формі № 34 або акту іншої форми.

Враховуючи вищевикладене, встановлення та стягнення з поклажодавців додаткової плати за послугу із зберігання зерна в осінньо-зимовий період є необґрунтованим.

Розрахунок тарифу із зважування на залізничних вагах та за користування залізничними коліями здійснено на 2012-2013 маркетинговий рік з урахуванням планової кількості зважування – 400 вагонів (така ж кількість зважування на залізничних вагах була запланована на 2011-2012 маркетинговий рік). Разом з тим, ТОВ “АГРОДАР-БАР” заплановано на 2012-2013 маркетинговий рік відвантажити зерно залізничним транспортом в кількості 60565 тонн або 1009 вагонів (60565:60 тонн=1009 вагонів), а не 400 вагонів.

Заниження в планових калькуляціях планової кількості наданих послуг із зважування на залізничних вагах та за користування залізничними коліями призвело до завищення вартості цих послуг.

Крім того, вартість послуг із зважування на залізничних вагах та за користування залізничними коліями було завищено за рахунок завищення статті "Електроенергія".

Оскільки, як уже зазначалося вище, всі статті витрат планового бюджету доходів і витрат на 2012-2013 маркетинговий рік розподілені на одиницю послуг пропорційно планових обсягів надання послуг, і стаття "Електроенергія" в планових калькуляціях є завищеною, то вартість послуг з відвантаження зерна автотранспортом та залізничним транспортом завищено за рахунок завищення статті "Електроенергія" (наведено вище).

Належного економічного обґрунтування щодо встановлення вартості вищевказаних послуг ТОВ “АГРОДАР-БАР” не надано.

Відділенням проведено опитування Поклажодавців Товариства у формі надсилання їм вимоги про надання інформації, у якій Поклажодавцям зерна ТОВ “АГРОДАР-БАР” необхідно було надати відповідь на питання: чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому на 5 %, 10 %, більше ніж 10 %.

ТОВ «Кернел-Трейд» листом від 17.07.2014 надано наступну відповідь:

- чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому на 5 % - «Ні».
- чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому на 10 % - «Можливо».
- чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому більше ніж 10 % - «Швидше так».

ТОВ «МІНІС» листом від 07.07.2014 надано наступну відповідь:

- чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому на 5 % - «Так, не закуповували б в такому регіоні зерно».
- чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому на 10 % - «Так, відмовились».
- чи відмовилося б підприємство від послуг, які надають зернові склади, у разі зростання їх вартості (або однієї із складових послуги) в середньому більше ніж 10 % - «Так, відмовились».

ТОВ «АСТІ (Україна)» повідомлено, що запропоновану елеватором вартість послуг враховується як складову собівартості продукції. Хоча щороку ведуться перемовини про здешевлення вартості зазначених послуг.

На вибір суб'єктами господарювання – вторинними поклажодавцями зернового складу ТОВ “АГРОДАР-БАР” вплинуло можливість придбати зерно на цьому ж зерновому складі та його відвантажити. ТОВ УПП «Євромед» взагалі не обирав зернового складу ТОВ “АГРОДАР-БАР, а прийняв умови продавця ТОВ «Украгро», який зберігав зерно на цьому зерновому складі. Відповідно до умов поставки вищевказаного договору на період підготовки

до транспортування товару, ТОВ УПП «Свромед» уклав договір складського зберігання № 47 від 18.02.2013 з Товариством.

Вищевикладене свідчить про те, що саме завдяки своїй ринковій владі Товариство має можливість встановлювати ціни на свої послуги і підтримувати їх на рівні, що перевищує рівень, обумовлений конкуренцією на ринку.

За умови існування інших суб'єктів господарювання, які надавали б аналогічні послуги, коли б споживач не був позбавлений можливості вибору виконавця зазначених послуг за цінами, що його влаштовують, тобто, в умовах конкурентного середовища, внаслідок вчинення відповідних дій привабливість Товариства для споживача могла б різко зменшуватися і воно істотно втратило б свою ринкову частку.

Дії ТОВ «АГРОДАР-БАР» щодо встановлення економічно необґрунтованих тарифів на 2012-2013 маркетинговий рік на послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, зокрема: зберігання зерна, зберігання зерна в осінньо-зимовий період (з 15 вересня по 31 березня), відвантаження зерна, зважування на залізничній вазі, користування під'їзними коліями, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, в межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад ТОВ «АГРОДАР-БАР», шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Пунктом 15 Типового договору передбачено, що у разі зміни тарифів на енергетичні, матеріальні та інші ресурси зерновий склад залишає за собою право змінювати вартість послуг. При цьому зерновий склад зобов'язаний попередити покладавця про зміну тарифів і подати обґрунтування змін у витратах.

Вартість послуг із зберігання зерна ТОВ «АГРОДАР-БАР» зазначено в договорах складського зберігання сільськогосподарської продукції (далі – Договір), який укладається з суб'єктом господарювання, що передає зерно на зберігання (далі – Покладавець).

Крім того, при аналізі Договорів ТОВ «АГРОДАР-БАР», укладених із Покладавцями на 2012-2013 маркетинговий рік виявлено пункт 6.10, в якому зазначено, що у випадку відвантаження продукції в нічний час (з 17.00 до 8.00 год.), вихідні, святкові та неробочі дні вартість послуги Зернового складу сплачується за подвійним тарифом.

При підвищенні тарифів на послуги сертифікованого зернового складу зміни підлягають лише ті індивідуальні складові витрат, за якими відбулися цінові зміни, що сприятиме забезпеченню економічної обґрунтованості.

При наданні послуг у вихідні та святкові дні, а також в позаурочний час, згідно з чинним законодавством, виплачується в підвищеному розмірі лише заробітна плата. Інші складові витрат послуг залишаються незмінними.

Встановлено, що лише послуги із відвантаження зерна, надані не в робочий час або у вихідні (святкові) дні, оплачувалися за подвійним тарифом (копії актів здачі-прийняття робіт за 2012-2013 маркетинговий рік знаходяться в матеріалах справи). Стаття "заробітна плата" у тарифі на послуги із відвантаження зерна становить 10,6%-11,9 %. Навіть, збільшення статті "заробітна плата" в два рази не призведе до збільшення тарифу в подвійному розмірі.

Обсяг наданих послуг з відвантаження зерна в не робочий час або у вихідні (святкові) дні за подвійним тарифом за 2012-2013 маркетинговий рік склав 4532,9 тис. грн. Останнє нарахування за подвійним тарифом мало місце 30.11.12.

ТОВ «АГРОДАР-БАР» не надано належного економічного обґрунтування встановлення подвійного розміру вартості послуг з відвантаження продукції у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні.

У власників зерна - покладавців ТОВ «АГРОДАР-БАР» відсутні альтернативні джерела отримання послуг з відвантаження продукції у неробочий час, вихідні (святкові) дні і ТОВ «АГРОДАР-БАР» є єдиним суб'єктом господарювання, який може надати зазначені послуги у визначених територіальних межах.

Вищевказана поведінка Товариства є результатом наявності ринкової влади і є типовою лише для тих суб'єктів господарювання, які мають можливість вдаватися до неї з причин існування монопольного (домінуючого) становища.

Такі дії Товариства не були б можливі за умов існування значної конкуренції на ринку, адже за умов діяльності на ринку інших суб'єктів господарювання покладавець мав би змогу у випадку вчинення ТОВ "АГРОДАР-БАР" неправомірних дій отримувати послуги із зберігання зерна у іншого суб'єкта господарювання, який би діяв в умовах конкуренції. ТОВ "АГРОДАР-БАР", в свою чергу, в умовах значної конкуренції на ринку не допускало б вчинення таких дій, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, наслідком чого могла б стати втрата ТОВ "АГРОДАР-БАР" своїх покладавців.

Розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.12.2012 № 126-рк розпочато розгляд зазначеної справи в частині встановлених тарифів в подвійному розмірі за відвантаження продукції у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні в подвійному розмірі за ознаками порушення товариством з обмеженою відповідальністю "АГРОДАР-БАР" законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" - зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відділенням встановлено, що скарг від покладавців зерна ТОВ "АГРОДАР-БАР" не надходило. Тому, слід кваліфікувати зазначені дії ТОВ "АГРОДАР-БАР" порушенням законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, а не які призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дії ТОВ "АГРОДАР-БАР" щодо встановлення на 2012-2013 маркетинговий рік економічно необґрунтованих тарифів на послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, зокрема: відвантаження продукції у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні в подвійному розмірі є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, в межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад Товариства, шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Розпорядженням адміністративної колегії Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.12.2012 № 126-рк розпочато розгляд зазначеної справи в частині встановлених тарифів із зберігання зерна в подвійному розмірі у разі його зберігання після закінчення встановленого договором строку за ознаками порушення товариством з обмеженою відповідальністю "АГРОДАР-БАР" законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" – зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із зберігання зерна, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

З метою дослідження економічної обґрунтованості встановлених тарифів із зберігання зерна в подвійному розмірі у разі його зберігання після закінчення встановленого договором строку та збору додаткових доказів у справі в частині виявлених ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, справу в частині вказаного порушення виділено для окремого розгляду (розпорядження про виділення справи для окремого розгляду від 17.12.2013 № 70- рк справа № 06-26.20.2/70-13).

Листом від 31.10.2014 № 83 Товариством надано наступні заперечення.

"Відповідно до п. 10. ст. 13 Закону України "Про зерно та ринок зерна в Україні"

зберігання зерна – це комплекс заходів, які включають приймання, доробку, зберігання та відвантаження зерна.

Відповідно діяльність, пов'язана із зберіганням зерна, включає цілий ряд послуг, які у своєму комплексі направлені на збереження та підтримку зерна у належній якості та задоволення потреб покладавців, які можуть виникати у процесі зберігання зерна на елеваторі.

Типовим договором складського зберігання зерна, форму якого затверджено постановою Кабінету міністрів України від 11.04.03 № 510, в п. 11 передбачено можливість зерновим складам окрім приймання, зберігання та відвантаження зерна в складі комплексної послуги зі зберігання зерна, також надавати додаткові послуги, до яких може бути віднесено переоформлення, визначення його якості, зважування та ін. Також, розмір такої плати може бути визначений окремо для кожного виду послуг, що і реалізується на практиці під час укладення договору складського зберігання зерна. Так, покладавцю надається уся інформація щодо тарифів на кожен із послуг зернового складу, після ознайомлення із якими, покладавець може відмовитись від укладення договору.

Товариство не надає окремо послугу по прийманню товару, по зберіганню, окремо по доробці зерна, окремо по відвантаженню, окремо по користуванню під'їзними коліями.

Це все надається в сукупності, і тому не може бути визначено окремий ринок для прийняття зерна на зберігання, окремо для доробки, окремо для відвантаження, окремо для користування під'їзними коліями.

У даному випадку ринок формується на послуги складського зберігання зерна.

Не існує жодного окремого договору з надання послуги по відвантаженню, зважуванню, по користуванню під'їзними коліями тощо.

Тобто, відвантаження, зважування на залізничних вагах, користування під'їзними коліями – це складові частини складського зберігання, і тому вони (відвантаження, зважування на залізничних вагах, користування під'їзними коліями) не є окремими послугами по яких формується попит та пропозиція.

Попит формується саме на послуги складського зберігання.

Елеватор не виходить на ринок та не пропонує контрагентам окремо послугу по відвантаженню зернових, окремо по користуванню під'їзними коліями і т.д. Він виходить на ринок та пропонує свої послуги лише по складському зберіганню.

Товариством наведено практику судів стосовно визначення монопольного становища суб'єктів господарювання на ринку послуг з переоформлення документів на зерно з одного власника на іншого і зроблено Товариством висновок, що судова практика підтримує позицію законодавчого органу з приводу того, що є лише послуга складського зберігання зерна, і її не можна розділяти на окремі послуги.

Товариство стверджує, що елеватор не може бути монополістом на ринку по наданню послуг по зважуванню, користуванню під'їзними коліями та відвантаженню та не існує двох сегментів у межах одного товарного ринку із послуг складського зберігання зерна. Існує лише один товарний ринок – ринок послуг складського зберігання зерна.

На думку Товариства, визначення територіальних (географічних) меж ринку - с. Міжлісся Барського району Вінницької області, не може обмежуватися територією вказаного населеного пункту. Крім того, при визначенні територіальних (географічних) меж ринку не враховано той факт, що споживачами послуг складського зберігання є суб'єкти господарювання, що знаходяться на віддалі від 15 км до 90 км, а якщо розглядати перелік зернотрейдерів, що придбавали у покладавців елеватора зерно, то даний діапазон буде ще більшим – 200-300 км.

Заперечення щодо ціноутворення на послуги Товариства є наступними: "За оцінками ТОВ "Агродар-Бар" підприємство не займає домінуючого становища на відповідному ринку. Крім того, в період дії відповідних договорів із покладавцями діючим законодавством не встановлено нормативних обмежень на формування цін із надання послуг по зберіганню та відвантаженню продукції підприємствами, які здійснюють господарську діяльність із зберігання сільськогосподарських культур. На практиці, у суб'єктів господарювання не виникало заперечень щодо підходів до ціноутворення на послуги зберігання після закінчення строків договору та відвантаження продукції у вихідні та святкові дні. Жодних скарг з приводу ущемлення господарських інтересів споживачів не надходило ні до Товариства, ні до органів державної влади чи місцевого самоврядування. Вказані факти свідчать про те, що

тарифи ТОВ "Агродар-Бар" повністю влаштовують сільськогосподарських товаровиробників, а якість послуг, що надається цілком відповідає встановленій у договорі ціні, адже саме якість послуг, які надаються елеватором є його стійкою конкурентною перевагою по відношенню до інших гравців ринку." (текст оригіналу)

Зазначене спростовується наступним.

Закон України "Про зерно та ринок зерна в Україні" визначає державну політику щодо розвитку ринку зерна, як пріоритетного сектору економіки агропромислового розвитку України і поширюється на всіх суб'єктів ринку зерна.

Відповідно до Закону України "Про Антимонопольний комітет України", Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, лише органи Антимонопольного комітету України мають повноваження проводити дослідження ринку, визначати межі товарного ринку, а також становище, у тому числі монопольне (домінуюче), суб'єктів господарювання на цьому ринку та приймати відповідні рішення (розпорядження).

Зберігання зерна – комплекс заходів, які включають приймання, доробку, зберігання та відвантаження зерна.

Для одних поклададавців важливим є весь комплекс послуг сертифікованого складу, а для інших сукупність окремих послуг.

У Товариства споживачі послуг із зберігання зерна, які отримують первинні та вторинні поклададавці, є різними. Послуги із зберігання зерна, які отримують первинні поклададавці, та послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклададавці, є окремими різними послугами (окрім власне послуги зберігання).

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Тому, відповідно до пункту 5.1 Методики, у процесі визначення товарних меж ринку послуг із зберігання зерна встановлено, що існує два ринки:

1. Послуги із зберігання зерна, які отримують первинні поклададавці зерна, зокрема, приймання, первинна доробка, зберігання зерна, тобто послуги необхідні до моменту продажу зерна.
2. Послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклададавці, зокрема, зберігання, відвантаження зерна (власне відвантаження, зважування, користування під'їзними коліями).

Таким чином, товарними межами ринку у даній справі визначено відповідно до пункту 5.1 Методики – "послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні поклададавці". Поклададавець не може перейти від споживання даної послуги до споживання іншої. Замінників даній послугі не має.

Посилання на судову практику у справах № 13/49-10/30 та № 6/443/08-11/356/09-5/68/10 щодо недоведеності монопольного становища іншими територіальними відділеннями, є необгрунтованим, оскільки, у вказаних рішеннях суду йдеться мова зовсім про іншу послугу, а саме про послугу з переоформлення документів на зерно з одного власника на іншого.

Стосовно заперечень по ціноутворенню, то статтею 19 Господарського кодексу України визначено, що держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у таких сферах: цін і ціноутворення – з питань додержання суб'єктами господарювання державних цін на продукцію і послуги; монополізму та конкуренції – з питань додержання антимонопольного конкурентного законодавства. Основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Визначення монопольного становища Товариства здійснено відповідно до Методики, а матеріалами справи доведено, що вищевказані дії Товариства є зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці.

Таким чином, заперечення ТОВ “АГРОДАР-БАР” стосовно визначення територіальних та товарних меж досліджуваного ринку та становища на цьому ринку ТОВ “АГРОДАР-БАР” спростовуються матеріалами справи.

Також, ТОВ “АГРОДАР-БАР” у своїх запереченнях зауважило, що тарифи товариства повністю влаштовують сільськогосподарських товаровиробників, а якість послуг, що надається цілком відповідає встановленій у договорі ціні, адже саме якість послуг, які надаються елеватором є його стійкою конкурентною перевагою по відношенню до інших гравців ринку.

З приводу цих заперечень слід зазначити, що у власників зерна - покладавців ТОВ “АГРОДАР-БАР” відсутні альтернативні джерела отримання послуг, оскільки ТОВ “АГРОДАР-БАР” є єдиним суб’єктом господарювання, який може надати зазначені послуги у визначених територіальних межах. Саме з цих причин покладавці змушені здійснювати оплату за послуги по встановлених Товариством тарифах.

Подання про попередні висновки у справі було надіслано до Товариства листом від 15.12.2017 № 03-26.20.2/1276.

На подання про попередні висновки у справі Товариством на адресу територіального відділення надано наступні заперечення по справі у листі від 15.01.2018 № 10.

«Підхід АМК щодо поділу ринку на два сегменти:

- Послуги із зберігання зерна, які отримують первинні покладавці зерна, зокрема, приймання, первинна доробка, зберігання зерна, тобто послуги, які на думку АМК, необхідні до моменту продажу зерна
- Послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, зокрема, зберігання, відвантаження зерна,

є хибним та не відповідає ані законодавчому регулюванню ринку зерна, ані практиці діяльності зернових складів.

Так, на практиці, перехід права власності на зерно від так званого первинного покладавця до вторинного здійснюється за наступними можливими сценаріями:

1. Продавець зерна (первинний покладавець) укладає договір купівлі-продажу з покупцем зерна (вторинний покладавець). При цьому, умовами договору купівлі-продажу передбачається, що на умовах ІНКОТЕРМС первинний покладавець зобов’язаний за власний рахунок відвантажити та доставити зерно в місце, визначене вторинним покладавцем зерна.

Тобто, за послуги, пов’язані із зберіганням зерна (після продажу) та його відвантаження, сплачує первинний покладавець на умовах та за тарифами, передбаченими договором складського зберігання.

В той же час, вторинний покладавець не є стороною будь-яких правовідносин (угод) із зерновим складом, не користується послугами зернового складу та, відповідно, не сплачує за послуги зернового складу. Таким чином, вторинний покладавець не отримує жодних послуг від зернового складу. Отже, ринок отримання послуг із зберігання зерна вторинними покладавцями в даному випадку взагалі відсутній.

2. Продавець зерна (первинний покладавець) укладає договір купівлі-продажу з покупцем зерна (вторинний покладавець) після чого Покупець зерна укладає договір складського зберігання із зерновим складом. При цьому, Покупець (вторинний покладавець) укладає договір складського зберігання, який також включає в себе повний комплекс послуг зберігання зерна, а не тільки обмежений перелік послуг, якими на думку Відділення АМК, користуються виключно вторинні покладавці, та які відносяться до послуг, необхідних до моменту відвантаження зерна із зернового складу.

Таким чином відсутній ринок послуг зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці. Не існує окремих ринків надання послуг зберігання зерна, які отримують первинні покладавці та окремо вторинні покладавці.

Таким чином, зазначені Відділенням АМК послуги не є окремими самостійними послугами та не можуть мати свого власного ринку в межах території, на якій розташований зерновий склад. Визначення територіальних (географічних) меж ринку як територію зернового складу Відповідача є помилковим, оскільки в межах одного зернового складу взагалі не може існувати жодна конкуренція та, відповідно, окремий ринок «послуг відвантаження» та «послуг, які передують відвантаженню».

У випадку із визначенням ринку, який пропонується Відділенням АМК, взагалі не можливо розглядати питання визначення Відповідача таким, який займає монопольне становище в межах території, на якій розташований зерновий склад, **так як на його території знаходження іншого суб'єкта господарювання, який би надавав такі ж послуги взагалі є неможливим.**» (мова оригіналу)

Товариством знову наведено практику судів стосовно визначення монопольного становища суб'єктів господарювання на ринку послуг з переоформлення документів на зерно з одного власника на іншого і зроблено висновок, що судова практика підтримує позицію законодавчого органу з приводу того, що є лише послуга складського зберігання зерна, і її не можна розділяти на окремі послуги.

Заперечення Товариства спростовуються вищевикладеним та матеріалами справи.

Таким чином, матеріалами справи доведено, що дії ТОВ «АГРОДАР-БАР» щодо встановлення економічно необґрунтованих тарифів на 2012-2013 маркетинговий рік на послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, зокрема: зберігання зерна, зберігання зерна в осінньо-зимовий період (з 15 вересня 2012 року по 31 березня 2013 року), відвантаження зерна, зважування на залізничній вазі, користування під'їзними коліями, відвантаження продукції у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні в подвійному розмірі, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, в межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад Товариства, шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

У відповідності до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків виручки суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Згідно із інформацією ТОВ «АГРОДАР-БАР» розмір доходу (виручки) від реалізації товарів, робіт, послуг ТОВ «АГРОДАР-БАР» за 2017 рік склав (*інформація з обмеженим доступом*) тис. грн.

При визначенні розміру штрафу враховано наступне:

- порушення законодавства про захист економічної конкуренції ТОВ «АГРОДАР-БАР» вчинено вперше, ТОВ «АГРОДАР-БАР» сприяло розгляду справи;
- ТОВ «АГРОДАР-БАР» порушення не визнано;
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено шляхом відміни послуги із зберігання зерна в осінньо-зимовий період (з 15 вересня по 31 березня) та припинення стягнення із покладавців плати за надані послуги по відвантаженню продукції у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні в подвійному розмірів з 01.12.2012.

Виходячи з вищевикладеного, на підставі статей 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 8, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення

законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати, що товариство з обмеженою відповідальністю “АГРОДАР-БАР” (23032, Вінницька обл., Барський р-н, с. Міжлісся, вул. Лісова, 2, код ЄДРПОУ 35599189) займало монопольне становище у період 2012-2013 маркетингового року на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, в межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад Товариства, з часткою 100 відсотків.

2. Визнати, що дії ТОВ “АГРОДАР-БАР” щодо встановлення економічно необґрунтованих тарифів на 2012-2013 маркетинговий рік на послуги із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, зокрема: зберігання зерна, зберігання зерна в осінньо-зимовий період (з 15 вересня 2012 року по 31 березня 2013 року), відвантаження зерна, зважування на залізничній вазі, користування підїзними коліями, відвантаження продукції у нічний час, вихідні, святкові та неробочі дні в подвійному розмірі, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України “Про захист економічної конкуренції” у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг із зберігання зерна, які отримують вторинні покладавці, в межах території с. Міжлісся Барського району Вінницької області, на якій розташований зерновий склад Товариства, шляхом встановлення таких цін реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, вказане в пункті 2 цього рішення, накладати на ТОВ “АГРОДАР-БАР” штраф у розмірі 68 000 грн.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання копії рішення про накладення штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання його копії.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України “Про захист економічної конкуренції” протягом п’яти днів з дня сплати штрафу суб’єкт господарювання зобов’язаний надіслати територіальному відділенню документи, що підтверджують сплату штрафу (завірена копія квитанції або платіжного доручення з відповідними відмітками банку).

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

М.В. Слободянюк

Члени колегії

О.В. Вихованець

В.В. Одобецька

С.В. Сельська

Секретар

В.П. Чернега

ПІДГОТУВАЛА:

ПОГОДЖЕНО:

Начальник 3 ВДР

Головний спеціаліст юридичного сектору

_____ В.В. Одобецька

_____ Ю.П. Драпак

“___” _____ 2018 р.

“___” _____ 2018 р.

